

**RAPORT Z KONSULTACJI SPOŁECZNYCH PROJEKTU DOLNOŚLĄSKIEJ STRATEGII INTEGRACJI SPOŁECZNEJ NA LATA 2014-2020
PROWADZONYCH W TERMINIE 23.10-26.11.2013r.**

PODMIOT WNOŚĄCY O ZMIANĘ ZAPISU DSIS	ROZDZIAŁ, PRIORYTET, DZIAŁANIE	PROPONOWANA TREŚĆ ZMIANY ZAPISU DSIS	CZY PROPOZYCJA ZOSTAŁA UWZGLĘDNIONA T – tak, w całości TM – tak, z modyfikacjami N – nie	UZASADNIENIE	TREŚĆ ZAPISU PO DOKONANIU ZMIANY W DSIS
STOWARZYSZENIE ŚW. CELESTYNA	Struktura priorytetów i działań strategicznych, Priorytet 1, Działanie 8	Dodanie podpunktu: Zapobieganie różnym formom molestowania seksualnego nieletnich	N	<p>zaproponowany zapis zawiera się zarówno w istniejących zapisach DSIS odnoszących się do problematyki wzmacniania rodziny (Priorytet 1 Działanie 8)</p> <ul style="list-style-type: none"> • kształtowanie postaw młodzieży opartych na szacunku wobec własnego ciała, godności, odpowiedzialności, umiejętności dokonywania wyborów na podstawie posiadanej wiedzy na temat potencjalnych konsekwencji zachowań ryzykownych • niwelowanie zagrożeń zdrowotnych, emocjonalnych, psychicznych i społecznych wynikających z prostytucji nieletnich oraz innych zachowań ryzykownych dzieci i młodzieży • zwiększanie poziomu świadomości społecznej związanej ze zjawiskiem prostytucji nieletnich oraz innymi zachowaniami ryzykownymi wśród dzieci i 	

				<p>młodzieży), jak i znajduje odzwierciedlenie w zapisach dotyczących przeciwdziałania przemocy w rodzinie (Priorytet 4 Działanie 1)</p> <ul style="list-style-type: none"> • upowszechnianie wiedzy na temat zjawiska przemocy w rodzinie, jego przejawów i form • propagowanie w świadomości społecznej wzorców zachowań wolnych od agresji oraz kształtowanie postaw i sposobów reakcji wobec zjawiska przemocy) 	
	Struktura priorytetów i działań strategicznych, Priorytet 1, Działanie 1	<p>Dodanie podpunktu: Wspieranie aktywności rodziców i ich wpływu na programy kształtujące świat wartości i postaw dziecka realizowane w placówkach opiekuńczych i edukacyjnych.</p>	N	<p>Proponowany zapis mieści się w istniejących zapisach DSIS (Priorytet 1 Działanie 1 – działanie operacyjne: tworzenie i rozwój rozwiązań służących wsparciu rodziców w pełnieniu przez nich funkcji opiekuńczo – wychowawczych)</p>	
	Struktura priorytetów i działań strategicznych, Priorytet 1,	<p>Dodanie działania 9: Przeciwdziałanie zachowaniom samobójczym.</p> <p>W podpunktach należy podjąć m.in. temat wartości życia ludzkiego, wartości najwyższej, wartości którą należy chronić niezależnie od kontekstu społecznego, a także różnych sposobów nadawania sensu ludzkiemu życiu.</p>	N	<p>proponowany zapis wykracza poza problematykę zawartą w DSIS</p>	
	Struktura priorytetów i działań strategicznych,	<p>Rozwój usług na rzecz dzieci z zaburzeniami wieku rozwojowego i ich rodzin, osób z zaburzeniami psychicznymi, osób z</p>	T		

	Priorytet 2, Działanie 4	doświadczeniem choroby psychicznej i ich bliskich.			
	Struktura priorytetów i działań strategicznych, Priorytet 2,	Dodanie działania: Profilaktyka zaburzeń psychicznych i innych chorób społecznych oraz przeciwdziałanie ich niekorzystnym skutkom poprzez wczesne wykrywanie, diagnozowanie i leczenie zaburzeń wieku rozwojowego ze szczególnym uwzględnieniem zaburzeń sfery poznawczej, emocjonalnej i funkcjonowania społecznego.	N		Strategia jest dokumentem określającym główne trendy, kierunki działań strategicznych wraz ze wskazaniem działań operacyjnych. Dlatego nie ma możliwości zamykania katalogu działań w proponowanym zapisie
	Struktura priorytetów i działań strategicznych, Priorytet 4 – tytuł priorytetu oraz Działania 1	Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie i środowisku (przestrzeni życia społecznego)	N		ustawa o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie określa i precyzuje zadania samorządów, w tym samorządu województwa, określając obszar oddziaływań związanych z przeciwdziałaniem przemocy do rodziny, stąd też główny nacisk położony w DSIS na problematykę przeciwdziałania przemocy w rodzinie i taki tytuł priorytetu. Tym niemniej w DSIS znalazły się również zapisy odnoszące się do problematyki przeciwdziałania przemocy wśród młodzieży czy przemocy pracowniczej.
	Struktura priorytetów i działań strategicznych, Priorytet 4, Działanie 1	Dodać podpunkt: - Upowszechnienie wiedzy na temat zjawiska przemocy w szkołach i placówkach opiekuńczo-wychowawczych, zakładach pracy i instytucjach, jego	N		propozycja znajduje swoje odzwierciedlenie w już istniejących zapisach DSIS: Priorytet 4 Działanie 1, działania operacyjne <ul style="list-style-type: none"> • upowszechnianie wiedzy na temat zjawiska przemocy w rodzinie, jego przejawów i

		przejawów i form.		<p>form</p> <ul style="list-style-type: none"> • propagowanie w świadomości społecznej wzorców zachowań wolnych od agresji oraz kształtowanie postaw i sposobów reakcji wobec zjawiska przemocy • upowszechnianie metod radzenia sobie z negatywnymi emocjami w relacjach interpersonalnych 	
	Struktura priorytetów i działań strategicznych, Priorytet 4, Działanie 1	Dodać podpunkt: Promowanie wychowania dzieci i młodzieży w duchu wartości sprzyjających pozytywnej integracji osobowości, odpowiedzialności za swoje życie i postawom prospołecznym	N	<p>propozycja znajduje swoje odzwierciedlenie w już istniejących zapisach DSIS: Priorytet 1 Działanie 5, działania operacyjne:</p> <ul style="list-style-type: none"> • promocja i rozwój działań mających na celu prawidłowy psychofizyczny i psychospołeczny rozwój dzieci i młodzieży oraz służących nabywaniu kompetencji i umiejętności przydatnych w dorosłym życiu; • kształtowanie postaw społecznych młodych ludzi; • rozwój przedsięwzięć służących nabyciu przez dzieci i młodzież umiejętności lepszego funkcjonowania w społeczeństwie, rodzinie i środowisku rówieśniczym; 	
	Struktura priorytetów i	Dodać podpunkt: Ochrona wartości podstawowych,	N	proponowany zapis wykracza poza problematykę zawartą w DSIS	

	działań strategicznych, Priorytet 4, Działanie 1	takich jak życie, godność, integralność człowieka (dziecka) i przeciwdziałanie wzorcom i ideologiom szkodzącym tym wartościom i zaburzającym prawidłowy rozwój dziecka			
	Priorytet 3, Działania 2 i 3	Dodanie osobnych podpunktów dotyczących zagrożenia uzależnieniem od komputera (różne gry), internetu, hazardu i pornografii, jako rozszerzenia pojęcia „uzależnień behawioralnych.”	N	pojęcie „uzależnienia behawioralne” obejmuje wszystkie wskazane przez Podmiot propozycje, ponadto szerokie ujęcie problematyki uzależnień behawioralnych nie zawęży jej do uzależnień znanych i obecnych w życiu społecznym na ten moment, ale pozwoli również na objęcie działaniami profilaktycznymi nowych form uzależnień behawioralnych, które mogą pojawić się w przyszłości	
FUNDACJA PROMYK SŁOŃCA	Priorytet 1	Działanie: Wsparcie rodzin wychowujących dziecko z niepełnosprawnością: - badanie sytuacji rodzin wychowujących dziecko z niepełnosprawnością wraz z diagnozą potrzeb tych dzieci i ich otoczenia: - rozwój usług skierowanych do rodzin z dzieckiem z niepełnosprawnością (Centra Wolontariatu, usługi asystenckie) - wspieranie aktywności zawodowej i społecznej rodziców / opiekunów dzieci z niepełnosprawnością - działania skierowane do pracodawców dotyczące możliwości rozwoju zawodowego	T		1. Wsparcie rodzin wychowujących dziecko z niepełnosprawnością <ul style="list-style-type: none"> • badanie sytuacji rodzin wychowujących dziecko z niepełnosprawnością wraz z diagnozą potrzeb tych dzieci i ich otoczenia • rozwój usług skierowanych do rodzin z dzieckiem z niepełnosprawnością (centra wolontariatu, usługi asystenckie)

		rodziców / opiekunów dzieci z niepełnosprawnością”			<ul style="list-style-type: none"> wspieranie aktywności zawodowej i społecznej rodziców i opiekunów dzieci z niepełnosprawnością działania skierowane do pracodawców dotyczące możliwości rozwoju zawodowego rodziców i opiekunów dzieci z niepełnosprawnością
Priorytet 2, Działanie 3		doprecyzowanie podpunktu „wyrównywanie szans edukacyjnych niepełnosprawnych uczniów i studentów mieszkających na Dolnym Śląsku” przez dopisanie „poprzez dalsze dostosowywanie infrastruktury szkolnej, wsparcie kadry pedagogicznej w zakresie pracy z uczniami niepełnosprawnymi oraz rozwój indywidualnych usług skierowanych do uczniów z niepełnosprawnościami”	TM	Proponowane doprecyzowanie byłoby zawężeniem ogólniejszego zapisu. Możliwe jest jednak wskazanie przykładowych, proponowanych przez Podmiot działań	wyrównywanie szans edukacyjnych niepełnosprawnych uczniów i studentów mieszkających na Dolnym Śląsku, w szczególności poprzez dalsze dostosowywanie infrastruktury szkolnej, wsparcie kadry pedagogicznej w zakresie pracy z uczniami niepełnosprawnymi oraz rozwój indywidualnych usług skierowanych do uczniów z niepełnosprawnościami
Priorytet 2		dodanie działania (ewentualnie dołączenie jako podpunkt do działania 3.): „Przeciwdziałanie niepełnosprawności poprzez	N	Strategia jest dokumentem określającym główne trendy, kierunki działań strategicznych wraz ze wskazaniem działań operacyjnych. Dlatego nie ma	

		wspieranie programów profilaktyki niepełnosprawności”		możliwości zamykania katalogu działań w proponowanym zapisie	
	Priorytet 6	„Działanie: Zwiększenie aktywności zawodowej otoczenia osób z niepełnosprawnością: - popularyzacja elastycznych form zatrudnienia opiekunów osób z niepełnosprawnością - usługi wspierające opiekunów osób z niepełnosprawnością w powrocie na rynek pracy (doradztwo zawodowe, pomoc w organizowaniu opieki nad osobą niepełnosprawną)”	TM	uwaga uwzględniona w Priorytecie 7 Działaniu 1 – połączono propozycje w jedno działanie operacyjne	popularyzowanie elastycznych form zatrudnienia członków rodzin osób z niepełnosprawnością oraz rozwój usług wspierających te osoby w ich powrocie na rynek pracy
	Priorytet 9, Działanie 3	„wspieranie działań rzeczniczych oraz monitorowanie obowiązującego systemu prawa.”	N	proponowany zapis zawiera się w już istniejących zapisach Priorytetu 9, Działanie 3; natomiast „monitorowanie obowiązującego systemu prawa” wychodzi poza zakres działań Samorządu Województwa, a tym samym poza problematykę DSIS	
STAROSTWO POWIATOWE W KAMIENNEJ GÓRZE	Priorytet 2, Działanie 3	W priorytecie 2. - do działania 3. „Poprawa dostępności infrastruktury publicznej dla osób niepełnosprawnych z uwzględnieniem idei projektowania uniwersalnego, w tym realizacja zadania dofinansowania robót budowlanych obiektów służących rehabilitacji oraz Programu wyrównywania różnic między regionami” dopisanie „ <u>jak również likwidacja barier architektonicznych w budynkach użyteczności publicznej</u> ”	N	Likwidacja barier architektonicznych w budynkach użyteczności publicznej jest obowiązkiem ustawowym Podmiotów dysponujących obiektami budowlanymi. Zadanie to jest możliwe do realizacji przez Samorząd Województwa Dolnośląskiego wyłącznie w ramach wymienionych w tym priorytecie zadań i programów, tylko w obiektach i w zakresie wymienionym w tych programach.	

	Priorytet 5, Działanie 1	proponuje się dodanie zapisu w brzmieniu: <u>„współfinansowanie tworzenia i działania domów pomocy społecznej dla osób starszych”</u>	TM	rozszerzenie zapisu proponowanego przez Podmiot – propozycja Podmiotu zawiera się w zmodyfikowanym zapisie	wsparcie i rozwój placówek pobytu całodobowego dla osób o ograniczonej sprawności i samodzielności
	Priorytet 6, Działanie 4	proponuje się, aby w działaniu uwzględnić również <u>„tworzenie publicznych punktów dostępu do Internetu w budynkach użyteczności publicznej”</u>	N	Tworzenie publicznych punktów dostępu do Internetu w budynkach użyteczności publicznej wyłącznie dla osób niepełnosprawnych nie jest zgodne z ideą włączania ON w główny nurt życia zawodowego i społecznego na Dolnym Śląsku. Dlatego nie jest możliwe tworzenie takich punktów dostępu w ramach realizacji Dolnośląskiej Strategii Integracji Społecznej i przeznaczenie środków służących rozwiązywaniu problemów społecznych i zawodowych osób niepełnosprawnych na ich tworzenie. Natomiast pożądane jest tworzenie takich punktów w ramach realizacji innych strategii i programów operacyjnych, w których powinno się uwzględniać potrzeby osób niepełnosprawnych zgodnie z ideą projektowania uniwersalnego.	
STOWARZYSZENIE SEMPER AVANTI	Priorytet 9	Dodać punkt 5 w Działaniach o następującej treści: 5. Wzmocnienie systemu rzecznictwa interesów młodzieży na Dolnym Śląsku ☒ Wspieranie tworzenia regionalnych mechanizmów rzecznictwa interesów młodzieży na każdym poziomie JST ☒ Promocja idei mechanizmów	N	proponowany przez Podmiot zapis zawiera się w już istniejących zapisach Priorytetu 9	

		<p>rzecznictwa interesów młodzieży</p> <ul style="list-style-type: none"> ☐ Tworzenie i wspieranie innowacyjnych projektów zakładających współpracę młodzieży z samorządem terytorialnym ☐ Integracja systemu rzecznictwa młodzieży ☐ Monitoring systemu rzecznictwa młodzieży 			
DOLNOŚLĄSKA FEDERACJA ORGANIZACJI POZARZĄDOWYCH	Analiza SWOT Zagrożenia	Proponuję uwzględnić w zagrożeniach: rozwarstwienie dochodowe społeczności Dolnego Śląska (jest tylko informacja o rozwarstwieniu dochodowym NGO)	T		
	Analiza SWOT Zagrożenia	Przy okazji dwukrotnie, to jedynie zaznaczenie z mojej strony, wskazują Państwo w zagrożeniach <i>starzenie się społeczeństwa</i> .	T		
	Priorytet 11, Działanie 1	Uwaga zgłoszona podczas Walnego Zebrania DFOP 23 listopada 2013 r. przez Waldemara Weihsa: 1. Podnoszenie kwalifikacji i kompetencji zawodowych kadr służb społecznych☐ i <u>organizacji pozarządowych</u> działających w obszarze pomocy społecznej	TM	doprecyzowano zapis – kadry służb społecznych ujmowane są w sposób szeroki – należą do nich również organizacje pozarządowe działające w obszarze pomocy i integracji społecznej	Podnoszenie kwalifikacji i kompetencji zawodowych kadr służb społecznych, w tym również organizacji pozarządowych działających w obszarze pomocy i integracji społecznej
	Diagnoza	Pytanie do diagnozy: Czy dane dot. frekwencji w wyborach (lokalnych/ parlamentarnych/ prezydenckich) na Dolnym Śląsku, przywoływane na podst. opracowania „Obywatele Dolnego	N	istniejące dane nie pozwalają odnieść się do poruszonej kwestii	

		<p><i>Śląska w działaniu. Analiza kondycji sfery obywatelskiej mieszkańców Dolnego Śląska”, Raport z badań opracowany przez Centrum Monitoringu Społecznego i Kultury Obywatelskiej, Wrocław 2011</i> uwzględniają saldo migracji na danym obszarze?</p>			
<p>URZĄD MIEJSKI WROCŁAWIA, BIURO DS. WSPÓŁPRACY Z ORGANIZACJAMI POZARZĄDOWYMI, RZECZNIK DS. DIALOGU SPOŁECZNEGO</p>	<p>Priorytet 1, Działanie 4</p>	<p>4. Wsparcie rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym oraz rozpadem, w tym niewydolnych wychowawczo</p>	<p>N</p>	<p>kwestia rozpadu rodziny wykracza poza przedmiot objęty niniejszą Strategią, natomiast problematyka umacniania trwałości rodziny mieści się w już istniejących zapisach DSIS w działaniach operacyjnych zawartych w Priorytecie 1:</p> <ul style="list-style-type: none"> • promowanie rodziny jako wartości w kształtowaniu osobowości każdego człowieka • rozpoznawanie głównych problemów współczesnej rodziny i tworzenie programów i projektów, mających na celu ich przezwyciężanie • rozwój interwencji kryzysowej służącej pomocą osobom i rodzinom w kryzysie • popularyzacja i rozwój kompleksowego systemu działań na rzecz wsparcia i ochrony rodziny przez Podmioty zajmujące się rozwiązywaniem 	

				problemów społecznych	
	Priorytet 1, Działanie 5	5. Wsparcie działań na rzecz dzieci i młodzieży, w tym pochodzących z rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym oraz rozpadem.	N	kwestia rozpadu rodziny wykracza poza przedmiot objęty niniejszą Strategią	
	Priorytet 1, Działanie 2	Promocja idei „dużej rodziny”, rodziny wielopokoleniowej oraz trwałej, budowanie pozytywnego wizerunku „dużej rodziny”	TM	kwestia rozpadu rodziny wykracza poza przedmiot objęty niniejszą Strategią natomiast problematyka umacniania trwałości rodziny mieści się w już istniejących zapisach DSIS w działaniach operacyjnych zawartych w Priorytecie 1	Promocja idei „dużej rodziny”, rodziny wielopokoleniowej, budowanie pozytywnego wizerunku „dużej rodziny”
	Priorytet 1, Działanie 1	dodanie do działań operacyjnych działania promowanie trwałości rodziny	N	problematyka umacniania trwałości rodziny mieści się w już istniejących zapisach DSIS w działaniach operacyjnych zawartych w Priorytecie 1	
	Priorytet 1, Działanie 2	dodanie do działań operacyjnych działania tworzenie programów i projektów służących budowaniu i wzmacnianiu międzypokoleniowych więzi rodzinnych	TM	rozszerzenie zapisu proponowanego przez Podmiot – propozycja Podmiotu zawiera się w zmodyfikowanym zapisie	popularyzacja i rozwój programów i projektów służących budowaniu i wzmacnianiu międzypokoleniowych więzi rodzinnych
	Priorytet 1, Działanie 4	poszukiwanie i popularyzacja nowatorskich rozwiązań służących wzmacnianiu potencjału rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym oraz rozpadem	N	kwestia rozpadu rodziny wykracza poza przedmiot objęty niniejszą Strategią	
KARKONOSKI SEJMIK OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH	Analiza SWOT Mocne strony Słabe strony	W zestawieniu mocnych stron występują sformułowania, którym zaprzeczają słabe strony. Np. tezie: „Dobre dostosowanie szkolnictwa ogólnodostępnego do potrzeb osób niepełnosprawnych”	T		

		<p>przeczą słabe strony: „Najwyższy w skali kraju odsetek uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, uczących się w szkołach specjalnych“; „Niedostosowanie kierunków kształcenia do potrzeb rynku pracy“ oraz zagrożenie: „Niedostateczne przygotowanie części szkół do pracy z uczniami niepełnosprawnymi (...)“.</p> <p>Inny przykład: „Silna obecność organizacji pozarządowych (...)“ jako mocna strona jest fałszywa w świetle słabych stron: „Rozproszenie działań podejmowanych przez różne Podmioty“; „Niska jakość kooperacji między organizacjami pozarządowymi“.</p> <p>Takich sprzeczności jest kilka. Naszym zdaniem bliższe prawdzie są SŁABE STRONY.</p>	N	zapisy te nie stoją w sprzeczności ze sobą	
	Priorytet 2, Działanie 1	<p>Prosimy o dopisanie do sformułowania działania 1 słów: „oraz sieci dziennych ośrodków opiekuńczych“</p>	N	<p>nazwa działania „Rozwój usług opiekuńczych dla osób o ograniczonej samodzielności, umożliwiających im jak najdłuższe zachowanie samodzielności i niezależności życiowej, ze szczególnym uwzględnieniem opieki środowiskowej dla osób starszych” odnosi się do wszelkich form opieki środowiskowej, stąd też nie ma potrzeby dodawać do niej proponowanego przez Podmiot zapisu</p>	
	Priorytet 2, Działanie 1	<p>Prosimy o dopisanie do sformułowania działania 1 w specyfikacji szczegółowych działań</p>	TM	<p>rozszerzenie zapisu proponowanego przez Podmiot – propozycja Podmiotu zawiera się w zmodyfikowanym zapisie</p>	<p>wsparcie i rozwój sieci ośrodków wsparcia dziennego dla osób o ograniczonej</p>

		dodać: „ <i>rozwój sieci dziennych ośrodków opiekuńczych</i> ”			sprawności i samodzielności
	Priorytet 5, Działanie 1	Proponujemy dopisanie w pierwszym działaniu szczegółowym po słowach „upowszechnianie wiedzy (...)” następującego tekstu: „ <i>w tym wśród dzieci i młodzieży</i> ”	T		
	Priorytet 5, Działanie 1	Prosimy o dodanie do zestawu szczegółowych działań następującego: „ <i>rozwińcie badań przesiewowych dzieci w zakresie chorób dysfunkcyjnych (mentalnych, słuchu, wzroku, ortopedycznych) i cywilizacyjnych (cukrzyca, nowotwory, uzależnienia)</i> ”	N	Strategia jest dokumentem określającym główne trendy, kierunki działań strategicznych wraz ze wskazaniem działań operacyjnych. Dlatego nie ma możliwości zamykania katalogu działań w proponowanym zapisie	
	Priorytet 11, Działanie 5	Proponujemy dodanie do szczegółowych działań następującego zapisu: „ <i>stworzenie euroregionalnych węzłów badawczych w obszarze problemów społecznych osób zagrożonych wykluczeniem.</i> ”	TM	rozszerzenie zapisu proponowanego przez Podmiot – propozycja Podmiotu zawiera się w zmodyfikowanym zapisie	inicjowanie i wspieranie działalności euroregionalnych węzłów badawczych w obszarze problemów wykluczenia społecznego i integracji społecznej
CENTRUM INTEGRACJI SPOŁECZNEJ, WROCŁAW	Diagnoza	uzupełnienie informacji dotyczącej osób bezrobotnych o informacje dotyczące osób nieaktywnych zawodowo ze względu na sprawowanie opieki nad osobą zależną (nad osobami starszymi, niepełnosprawnymi, dziećmi) Propozycja zapisu: Jedną z głównych przyczyn bezrobocia wśród kobiet, które	N	Analiza została przeprowadzona jedynie w odniesieniu do liczby osób bezrobotnych samotnie wychowujących co najmniej jedno dziecko do 18 roku życia oraz kobiet, które nie podjęły zatrudnienia po urodzeniu dziecka, a te kategorie nie są tożsame z osobami nieaktywnymi zawodowo ze względu na sprawowanie opieki nad osobami zależnymi. Nie mniej proponowane w strategii działania odpowiadają również	

		nie podjęty zatrudnienia po urodzeniu dziecka, osób samotnie wychowujących dziecko do 18 lat i osób po 50 roku życia jest konieczność sprawowania opieki nad dorosłą osobą zależną lub dzieckiem. Sprawny system opieki nad osobami zależnymi jest jednym z głównych instrumentów, dzięki którym możliwe jest/ będzie godzenie życia zawodowego z rodzinnym.		na taką grupę osób zagrożonych wykluczeniem społecznym poprzez np. następujące działania: a) w ramach Poprawy zatrudnialności osób pozostających bez zatrudnienia, znajdujących się w szczególnie niekorzystnej sytuacji na rynku pracy jest to: • indywidualizowanie wsparcia dla grup szczególnego ryzyka; b) w ramach Poprawy społeczno-zdrowotnych zasobów pracy jest to: • wprowadzenie rozwiązań zapewniających szerszy dostęp do opieki nad osobami zależnymi.	
	Diagnoza	Uzupełnianie danych wskazanych w diagnozie społecznej dla woj. dolnośląskiego o dane dot. osób bezdomnych. W celu zapewnienia spójności obszarów problemowych wskazanych w diagnozie z działaniami wskazanymi w strategii należy wprowadzić następujący zapis sytuacji osób bezdomnych w woj. dolnośląskim Propozycja zapisu: Według danych z NSP 2011r. w województwie dolnośląskim na 100 tys. mieszkańców przypadało prawie 90 osób bezdomnych. Jest to jeden z najwyższych	T		

		wskaźników w kraju, który ulokował Dolny Śląsk na 4. miejscu wśród województw. Dla porównania wartość wskaźnika dla Polski wyniosła 66,9. Ponadto województwo dolnośląskie zajmuje siódme miejsce w kraju pod względem zagrożonych z powodu bezdomności (108,5 – w przypadku rodzin objętych pomocą i 134,6 – w przypadku osób w rodzinach)			
	Priorytet 7	uzupełnienie Priorytetu o działanie: Na rzecz rozwoju usług na rzecz osób planujących powrót na rynek pracy po okresie sprawowania opieki nad osobami zależnymi (w tym dziećmi do lat 3, niepełnosprawnymi, dorosłymi osobami zależnymi) Propozycja zapisu: – Rozwój usług na rzecz osób planujących powrót na rynek pracy po okresie sprawowania opieki nad osobami zależnymi (w tym dziećmi do lat 3, niepełnosprawnymi, dorosłymi osobami zależnymi)	N	Proponowany zapis mieści się w Priorytecie 7 w Działaniu 3: „poprawa dostępu oraz podniesienie jakości usług społecznych i zdrowotnych ułatwiających powrót na rynek pracy” oraz „wprowadzenie rozwiązań zapewniających szerszy dostęp do opieki nad osobami zależnymi”.	
	Priorytet 10, Działanie 4	Propozycja zapisu: 4. Upowszechnianie „dobrych praktyk” mające na celu wzmocnienie potencjału instytucji i organizacji <u>prowadzących</u>	TM	rozszerzenie zapisu proponowanego przez Podmiot – propozycja Podmiotu zawiera się w zmodyfikowanym zapisie	Upowszechnianie „dobrych praktyk”, mające na celu wzmocnienie potencjału instytucji i organizacji prowadzących działania w

		<u>działania w obszarze polityki i integracji społecznej</u>			obszarze polityki społecznej (ze szczególnym uwzględnieniem pomocy i integracji społecznej)
Wskaźniki		<p> dodanie wskaźnika Propozycja zapisu: rodzaj wskaźnika: Udział osób bezrobotnych, które opiekują się osobami zależnymi, w tym dziećmi do lat 3, w liczbie zarejestrowanych ogółem Źródło danych: Sprawozdanie MPiPS-01</p>	N	Uwaga niezasadna ze względu na kryterium dostępności danych (dane MPiPS-01). Na podstawie MPiPS -01 można monitorować jedynie: „liczbę osób bezrobotnych samotnie wychowujących co najmniej jedno dziecko do 18 roku życia” lub „kobiety, które nie podjęły zatrudnienia po urodzeniu dziecka”.	
Wskaźniki		<p> dodanie wskaźnika Propozycja zapisu: rodzaj wskaźnika: Liczba warsztatów, szkoleń, konferencji zorganizowanych przez UMWD dla kadr służb społecznych mających na celu ich rozwój i profesjonalizację Źródło danych: dane wewnętrzne jednostek, UMWD, DUW</p>	N	dane służące do monitorowania wskaźnika są zbyt rozproszone, często zbierane według odmiennej metodologii, stąd istnieje ryzyko, że wskaźnik nie oddawałby rzeczywistego obrazu danego zjawiska/ problemu i nie pozwalałby na rzetelne jego monitorowanie	
Wskaźniki		<p> poszerzenie zakresu wskaźnika Propozycja zapisu: rodzaj wskaźnika: Liczba zakładów aktywności zawodowej, <u>centrów integracji społecznej</u>, <u>klubów integracji społecznej</u>, które uzyskały wsparcie Źródło danych: dane wewnętrzne jednostek, UMWD, DUW</p>	TM	modyfikacja źródła danych do istniejących możliwości zbierania i agregacji danych	Liczba zakładów aktywności zawodowej, centrów integracji społecznej, klubów integracji społecznej, które uzyskały wsparcie Źródło danych: dane wewnętrzne wydziałów UMWD, DUW
Wskaźniki		<p> poszerzenie zakresu wskaźnika Propozycja zapisu: rodzaj wskaźnika: Liczba przeprowadzonych szkoleń obejmujących w szczególności</p>	N	dane służące do monitorowania wskaźnika są zbyt rozproszone, często zbierane według odmiennej metodologii, stąd istnieje ryzyko, że wskaźnik nie oddawałby rzeczywistego obrazu danego	Liczba przeprowadzonych szkoleń obejmujących w szczególności lekarzy pierwszego kontaktu, pielęgniarki,

		lekarzy pierwszego kontaktu, pielęgniarki, pracowników/opiekunów ośrodków stacjonarnych oraz dziennych i innych kadr medycznych <u>oraz osób realizujących usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania w zakresie identyfikacji problemów i schorzeń wieku senioralnego</u>		zjawiska/ problemu i nie pozwalałby na rzetelne jego monitorowanie	pracowników/opiekunów ośrodków stacjonarnych oraz dziennych i innych kadr medycznych w zakresie identyfikacji problemów i schorzeń wieku senioralnego oraz opieki nad osobami starszymi
	Wskaźniki	dodanie wskaźnika Propozycja zapisu: rodzaj wskaźnika: Liczba osób bezdomnych i zagrożonych bezdomnością objętych działaniami z zakresu aktywizacji społecznej i zawodowej Źródło danych: dane GUS	N	dane służące do monitorowania wskaźnika są zbyt rozproszone, często zbierane według odmiennej metodologii, stąd istnieje ryzyko, że wskaźnik nie oddawałby rzeczywistego obrazu danego zjawiska/ problemu i nie pozwalałby na rzetelne jego monitorowanie	
	Wskaźniki	dodanie wskaźnika Propozycja zapisu: rodzaj wskaźnika: Liczba osób objętych Indywidualnym Programem Zatrudnienia Socjalnego (IPZS) Źródło danych: Sprawozdanie CIS do MPiPS	TM	zapis dostosowano do istniejących zapisów Sprawozdania CIS do MPiPS	Liczba osób objętych reintegracją społeczną i zawodową w ramach działań centrów integracji społecznej Źródło danych: DUW
	Wskaźniki	dodanie wskaźnika Propozycja zapisu: rodzaj wskaźnika: Liczba osób bezrobotnych uczestniczących w programach aktywizacji społecznej/zawodowej Źródło danych: dane wewnętrzne jednostek, UMWD, DUW	N	Wskazane działania mają przyczynić się do realizacji głównych celów Strategii tj. przyczynić się wzrostu zatrudnialności, której wskaźnikiem realizacji jest poziom stopy bezrobocia oraz udział poszczególnych grup bezrobotnych w liczbie zarejestrowanych ogółem, co zostało odzwierciedlone już w głównych wskaźnikach Strategii. Ponadto uwaga	

				niezasadna uwzględniając kryterium dostępności danych.	
	Wskaźniki	<p>dodanie wskaźnika</p> <p>Propozycja zapisu:</p> <p>rodzaj wskaźnika: Liczba osób bezrobotnych niepełnosprawnych uczestniczących w programach aktywizacji społecznej/zawodowej</p> <p>Źródło danych: dane wewnętrzne jednostek, UMWD, DUW</p>	N	Wskazane działania mają przyczynić się do realizacji głównych celów Strategii tj. przyczynić się wzrostu zatrudnialności, której wskaźnikiem realizacji jest poziom stopy bezrobocia oraz udział poszczególnych grup bezrobotnych w liczbie zarejestrowanych ogółem, co zostało odzwierciedlone już w głównych wskaźnikach Strategii. Ponadto uwaga niezasadna uwzględniając kryterium dostępności danych.	
	Wskaźniki	<p>dodanie wskaźnika</p> <p>Propozycja zapisu:</p> <p>rodzaj wskaźnika: Liczba osób bezrobotnych powyżej 50 roku życia uczestniczących w programach aktywizacji społecznej/zawodowej</p> <p>Źródło danych: dane wewnętrzne jednostek, UMWD, DUW</p>	N	Wskazane działania mają przyczynić się do realizacji głównych celów Strategii tj. przyczynić się wzrostu zatrudnialności, której wskaźnikiem realizacji jest poziom stopy bezrobocia oraz udział poszczególnych grup bezrobotnych w liczbie zarejestrowanych ogółem, co zostało odzwierciedlone już w głównych wskaźnikach Strategii. Ponadto uwaga niezasadna uwzględniając kryterium dostępności danych.	
	Wskaźniki	<p>dodanie wskaźnika</p> <p>Propozycja zapisu:</p> <p>rodzaj wskaźnika: Liczba bezrobotnych kobiet uczestniczących w programach aktywizacji społecznej/zawodowej</p> <p>Źródło danych: dane wewnętrzne jednostek, UMWD, DUW</p>	N	Wskazane działania mają przyczynić się do realizacji głównych celów Strategii tj. przyczynić się wzrostu zatrudnialności, której wskaźnikiem realizacji jest poziom stopy bezrobocia oraz udział poszczególnych grup bezrobotnych w liczbie zarejestrowanych ogółem, co zostało odzwierciedlone już w głównych wskaźnikach Strategii. Ponadto uwaga niezasadna uwzględniając kryterium dostępności danych.	
	Wskaźniki	dodanie wskaźnika	N	brak danych tego typu w danych GUS;	

		Propozycja zapisu: rodzaj wskaźnika: Liczba osób doświadczających problemu przemocy w rodzinie objętych działaniami z zakresu aktywizacji społecznej i zawodowej Źródło danych: dane GUS		dane służące do monitorowania wskaźnika są zbyt rozproszone, często zbierane według odmiennej metodologii, stąd istnieje ryzyko, że wskaźnik nie oddawałby rzeczywistego obrazu danego zjawiska/ problemu i nie pozwalałby na rzetelne jego monitorowanie	
	Wskaźniki	rodzaj wskaźnika: Liczba osób doświadczających problemu przemocy w rodzinie objętych programami terapeutycznymi Źródło danych: dane wewnętrzne jednostek, UMWD, DUW	TM	zapis dostosowano do istniejących zapisów sprawozdawczych dotyczących monitorowania zjawiska przemocy w rodzinie przez DUW	Liczba osób doświadczających przemocy w rodzinie objętych działaniami terapeutycznymi Źródło danych: DUW
	Wskaźniki	dodanie wskaźnika Propozycja zapisu: rodzaj wskaźnika: Liczba osób uzależnionych objętych działaniami z zakresu aktywizacji społecznej i zawodowej Źródło danych: dane GUS	N	brak danych tego typu w danych GUS; dane służące do monitorowania wskaźnika są zbyt rozproszone, często zbierane według odmiennej metodologii, stąd istnieje ryzyko, że wskaźnik nie oddawałby rzeczywistego obrazu danego zjawiska/ problemu i nie pozwalałby na rzetelne jego monitorowanie	
	Priorytet 2	Rozszerzenie katalogu osób zagrożonych wykluczeniem społecznym Propozycja zapisu: 7. Rozwój usług na rzecz osób uzależnionych od alkoholu, po zakończeniu programu psychoterapii w zakładzie leczenia odwykowego oraz uzależnionych od narkotyków lub innych środków odurzających, po zakończeniu programu terapeutycznego w zakładzie	N	struktura priorytetów i działań uwzględnia zdecydowaną większość kategorii, o których mowa w propozycji, natomiast w odniesieniu do osób opuszczających zakłady karne i uchodźców w istniejących zapisach DSIS można znaleźć pośrednio odniesienia do pobudzania i wspierania ich aktywności w integracji społecznej i zawodowej, przeciwdziałania bezdomności, bazowaniu na zasobach endogennych i ich rozwijania, przeciwdziałania ubóstwu;	

		<p>opieki zdrowotnej</p> <p>8. Rozwój usług na rzecz osób długotrwale bezrobotnych w rozumieniu przepisów o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy</p> <p>9. Rozwój usług na rzecz osób zwalnianych z zakładów karnych, mających trudności w integracji ze środowiskiem w rozumieniu przepisów o pomocy społecznej</p> <p>10. Rozwój usług na rzecz uchodźców realizujących indywidualny program integracji w rozumieniu przepisów o pomocy społecznej</p>			
DOLNOŚLĄSKIE FORUM POMOCY SPOŁECZNEJ	Priorytet 1, Działanie 4	<p> dodanie działań operacyjnych:</p> <ul style="list-style-type: none"> - rozwijanie usług społecznych służących wzmocnieniu rodziny w pełnieniu funkcji opiekuńczo-wychowawczych - wspieranie rodziny w przezwyciężaniu trudności w należyтым pełnieniu funkcji opiekuńczo-wychowawczych poprzez wdrażanie usług asystenta rodziny - zintensyfikowanie działań instytucji zajmujących się rozwiązywaniem problemów społecznych w dążeniu do udzielenia kompleksowego wsparcia i ochrony rodziny 	TM	rozszerzenie zapisu proponowanego przez Podmiot – propozycja Podmiotu zawiera się w zmodyfikowanym zapisie	<p>-wsparcie i rozwój usług społecznych służących wzmocnieniu rodziny w pełnieniu funkcji opiekuńczo – wychowawczych</p> <p>-wspieranie rodzin w przezwyciężaniu trudności w pełnieniu funkcji opiekuńczo – wychowawczych poprzez rozwój i wsparcie usług asystenta rodziny</p> <p>-popularyzacja i rozwój kompleksowego systemu działań na rzecz wsparcia i ochrony rodziny przez Podmioty zajmujące się rozwiązywaniem problemów społecznych</p>
	Priorytet 1, Działanie 5	zmiana nazwy: Wsparcie działań na rzecz dzieci i młodzieży, w tym	N	celem zapisu istniejącego w DSIS jest wspieranie działań na rzecz ogółu dzieci i	Wsparcie działań na rzecz dzieci i młodzieży, w tym

		ze szczególnym uwzględnieniem pochodzących z rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym		młodzieży, dzieci i młodzież pochodząca z rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym jest tylko jedną z kategorii odbiorców działań – celem działań integracja społeczna a nie „wyróżnianie” dzieci pochodzących ze środowisk zagrożonych wykluczeniem społecznym	pochodzących z rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym
	Priorytet 1, Działanie 5	wnosimy o wykreślenie w całości poniższego zapisu ze względu na niezrozumiały i wieloznacznie brzmiący zapis w cudzysłowie: -promocja i rozwój działań służących wychowaniu dzieci „wysokiej jakości” proponowany zapis to: - promocja i realizacja działań wychowawczych służących nabywaniu i rozwijaniu przez dzieci i młodzież prawidłowych wzorców funkcjonowania w rodzinie i środowisku społecznym	TM	rozszerzenie zapisu proponowanego przez Podmiot – propozycja Podmiotu zawiera się w zmodyfikowanym zapisie	promocja i rozwój działań mających na celu prawidłowy psychofizyczny i psychospołeczny rozwój dzieci i młodzieży oraz służących nabywaniu kompetencji i umiejętności przydatnych w dorosłym życiu
	Priorytet 1, Działanie 6	dodanie działania operacyjnego: - udzielanie przez samorzady wsparcia dla usamodzielnianych wychowanków instytucji pieczy zastępczej w postaci mieszkań chronionych i socjalnych	N	Proponowany zapis zawiera się w działaniu operacyjnym: tworzenie form wsparcia dla usamodzielnianych wychowanków instytucji pieczy zastępczej w celu kształtowania ich umiejętności społecznych oraz lepszej adaptacji i integracji ze społeczeństwem	
	Priorytet 2, Działanie 1	dodanie działań operacyjnych: - tworzenie przez samorzady programy osłonowe w zakresie wsparcia osób starszych w środowisku lokalnym - tworzenie programów wsparcia skierowanych na poprawę relacji	TM	rozszerzenie zapisu proponowanego przez Podmiot – propozycja Podmiotu zawiera się w zmodyfikowanym zapisie	-tworzenie i rozwój programów osłonowych w zakresie wsparcia osób starszych w środowisku lokalnym; -tworzenie i rozwój programów wsparcia skierowanych na poprawę relacji rodzinnych

		rodzinnych			
	Priorytet 2, Działanie 3	dodanie działań operacyjnych: - rozwój usług specjalistycznych dla osób niepełnosprawnych, ich rodzin oraz opiekunów w zakresie poradnictwa psychologicznego, terapeutycznego, prawnego	T		
	Priorytet 3, Działanie 1	dodanie działań operacyjnych: - prowadzenie badań i diagnoz w zakresie nadużywania alkoholu - zwiększenie działań kontrolnych w zakresie sprzedaży wyrobów alkoholowych osobom nieletnim i nietrzeźwym - rozwój usług specjalistycznych w zakresie diagnozowania osób nadużywających alkoholu, prowadzenia terapii oraz leczenia odwykowego - podejmowanie działań profilaktycznych wobec dzieci i młodzieży z zakresu problematyki uzależnienia od alkoholu	N	wymienione zapisy dotyczące uzależnień są ujęte w „Dolnośląskim Programie Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Uzależnień na lata 2013-2017”	
	Priorytet 3, Działanie 2	dodanie działań operacyjnych: - prowadzenie badań i diagnoz w zakresie narkomanii i innych uzależnień behawioralnych - podniesienie poziomu wiedzy pracowników instytucji zajmujących się problemami społecznymi w zakresie pracy z osobami uzależnionymi od narkotyków i innych uzależnień behawioralnych - podejmowanie działań profilaktycznych wobec dzieci i	N	wymienione zapisy dotyczące uzależnień są ujęte w „Dolnośląskim Programie Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Uzależnień na lata 2013-2017”	

		młodzieży z zakresu problematyki uzależnienia od narkotyków i innych uzależnień behawioralnych			
	Priorytet 3, Działanie 2	dodanie działania operacyjnego: - rozwój usług specjalistycznych w zakresie diagnozowania osób uzależnionych od narkotyków, prowadzenia terapii oraz leczenia odwykowego	T		
	Priorytet 4, Działanie 1	dodanie działań operacyjnych: - prowadzenie badań i diagnoz w zakresie przemocy w rodzinie oraz agresji i przemocy rówieśniczej i szkolnej - rozwój usług specjalistycznych w zakresie diagnozowania zjawiska przemocy w rodzinie, prowadzenia terapii, konsultacji prawnych, leczenia zamkniętego	TM	propozycja Podmiotu zawiera się w zmodyfikowanym zapisie (przemoc szkolna jest również formą agresji rówieśniczej)	-prowadzenie badań i diagnoz w zakresie przemocy w rodzinie oraz agresji i przemocy rówieśniczej -rozwój usług specjalistycznych w zakresie diagnozowania zjawiska przemocy w rodzinie, prowadzenia terapii, konsultacji prawnych, leczenia zamkniętego
	Priorytet 4, Działanie 1	- podejmowanie działań profilaktycznych wobec dzieci i młodzieży z zakresu problematyki przemocy w rodzinie	N	Propozycja zapisu zawiera się w już istniejących zapisach DSIS Priorytet 4, Działanie 1, działania operacyjne: <ul style="list-style-type: none"> • upowszechnianie metod radzenia sobie z negatywnymi emocjami w relacjach interpersonalnych • rozpoznawanie głównych przyczyn przemocy w rodzinie i podejmowanie działań mających na celu niwelowanie ich występowania i wpływu 	

	Priorytet 4, Działanie 2	dodanie działania operacyjnego: - wsparcie instytucji w tworzeniu innowacyjnych rozwiązań w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie	N	działanie uwzględnione w Priorytecie 4 Działaniu 3	
	Priorytet 4, Działanie 3	dodanie działania operacyjnego: - zwiększanie udziału organizacji pozarządowych w podejmowaniu działań na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie	N	propozycja wykracza poza zapisy Strategii, istniejące zapisy w ramach tego Priorytetu, Działanie 3 odnoszą się do propozycji Podmiotu: - wsparcie działań podejmowanych przez samorządy lokalne oraz Podmioty niepubliczne na rzecz ograniczania skali występowania tego zjawiska - wsparcie i umacnianie współpracy różnych Podmiotów zajmujących się przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie	
	Priorytet 4, Działanie 3	dodanie działań operacyjnych: - podniesienie wiedzy i kompetencji pracowników różnych Podmiotów w zakresie zjawiska przemocy w rodzinie oraz agresji w młodzieżowych środowiskach (rówieśniczym, szkolnym, w placówkach opiekuńczo-wychowawczych, zamieszkania, w Internecie itd.) - wsparcie instytucji w tworzeniu innowacyjnych rozwiązań w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie	TM	rozszerzenie zapisu proponowanego przez Podmiot – propozycja Podmiotu zawiera się w zmodyfikowanym zapisie; rezygnacja z doprecyzowywania form przemocy występujących w środowiskach młodzieżowych, w celu niezawężania katalogu typów środowisk	- upowszechnianie wiedzy i kształtowanie kompetencji i umiejętności pracowników różnych Podmiotów w zakresie przemocy w rodzinie oraz agresji w środowiskach młodzieżowych - wsparcie instytucji i organizacji w tworzeniu innowacyjnych rozwiązań w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie
	Priorytet 6, Działanie 1	dodanie działań operacyjnych: - współfinansowanie tworzenia i działania warsztatów terapii zajęciowej - realizacja programów	TM	Współfinansowanie tworzenia warsztatów terapii zajęciowej należy do zadań własnych samorządów powiatowych, ale może także w części zostać objęte wsparciem samorządu	- realizacja programów zwiększających umiejętności i kompetencje osób niepełnosprawnych umożliwiających wyjście na

		zwiększających umiejętności i kompetencje osób niepełnosprawnych umożliwiającą wyjście na rynek pracy - realizacja projektów podnoszących kwalifikacje osób niepełnosprawnych		województwa w ramach innego zadania uwzględnionego już w strategii w priorytecie 2, działanie 3 „poprawa dostępności infrastruktury publicznej dla osób niepełnosprawnych z uwzględnieniem idei projektowania uniwersalnego, w tym realizacja zadania dofinansowania robót budowlanych obiektów służących rehabilitacji ...”. Pozostałe dwa proponowane działania są zgodne z założeniami Strategii i mogą być realizowane w jej ramach.	rynek pracy - realizacja projektów podnoszących kwalifikacje osób niepełnosprawnych
Priorytet 8, Działanie 2	zmiana: - upowszechnianie zasad koncepcji CSR		T		
Priorytet 8, Działanie 4	dodanie działania operacyjnego: - promocja i upowszechnianie modelu Organizowania społeczności lokalnych		TM	dostosowanie nazwy modelu do	promocja i upowszechnianie Modelu Organizowania Społeczności Lokalnej (OSL)
Priorytet 8, Działanie 5	dodanie działań operacyjnych: - rozwijanie i wdrażanie metod oceny zmian w społecznościach lokalnych zachodzących w wyniku podejmowanych działań (wymiar empowermentu) - wspieranie animatorów, liderów i organizatorów społeczności lokalnych		TM T	rezygnacja z zapisu doprecyzowującego w nawiasie - propozycja Podmiotu zawiera się w zmodyfikowanym zapisie	- rozwijanie i popularyzacja metod oceny zmian w społecznościach lokalnych zachodzących w wyniku podejmowanych działań - wspieranie animatorów, liderów i organizatorów społeczności lokalnych
Priorytet 9, Działanie 3	zmiana nazwy działania strategicznego Wsparcie postaw społecznych i obywatelskich		T		
Priorytet 9, Działanie 3	dodanie działania operacyjnego: - wspieranie rozwoju sieci oparcia społecznego oraz ruchu samopomocy budowanych w		TM	rezygnacja z zapisu doprecyzowującego w nawiasie - propozycja Podmiotu zawiera się w zmodyfikowanym zapisie	wspieranie rozwoju sieci oparcia społecznego oraz ruchu samopomocy budowanych w oparciu o poczucie tożsamości

		oparciu o poczucie tożsamości lokalnej (wspieranie inkluzji, zapobieganie ekskluzji społecznej grup i środowisk)			lokalnej
	Priorytet 11, Działanie 1	uzupełnienie działania operacyjnego: - tworzenie i wspieranie sieci doradztwa zawodowego i specjalistycznego dla kadr służb społecznych (superwizja, coaching)	TM	rezygnacja z zapisu doprecyzowującego w nawiasie - propozycja Podmiotu zawiera się w zmodyfikowanym zapisie – szeroki zapis umożliwia rozwój wielu form doradztwa specjalistycznego	tworzenie i wspieranie sieci doradztwa zawodowego i specjalistycznego dla kadr służb społecznych
	Priorytet 11, Działanie 3	dodanie działania operacyjnego: - wspieranie i współdziałanie z lokalnym rynkiem pracy wykorzystując koncepcję społecznej odpowiedzialności biznesu	TM	rozszerzenie zapisu proponowanego przez Podmiot – propozycja Podmiotu zawiera się w zmodyfikowanym zapisie	upowszechnianie, wspieranie i rozwój form współdziałania z Podmiotami rynku pracy w myśl koncepcji społecznej odpowiedzialności biznesu
	Diagnoza, Pomoc społeczne. System wsparcia i integracji społecznej	zawarte w diagnozie dane statystyczne nie informują nas o ponoszonych kosztach na poszczególne zadania oraz nie wskazują realizatorów zadań. W tym zakresie jesteśmy zgodni ze stanowiskiem dyrektorów/kierowników Ośrodków Pomocy Społecznej z terenu powiatu kłodzkiego	T		
	Makrosfera Aktywizacja	w makrosferze Aktywizacja podkreśla się aktywizację wybranych grup (seniorzy i niepełnosprawni), natomiast aktywizacja osób i rodzin pozostających w systemie pomocy społecznej dotyczy głównie sfery zawodowej; aktywizacja społeczna jest z naszego punktu widzenia	N	uwaga nieuzasadniona – w Obszarze Aktywizacja znajdują się również odniesienia do aktywizacji społecznej, ze szczególnym uwzględnieniem działań integracyjnych osób i rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym	

		szczeprede wszystkim w rodzinach długotrwanie korzystających ze wsparcia			
	Makrosfera Integracja	w makrosferze Integracja podkreśla się działania <i>mające charakter całościowy, skierowane na rzecz ogółu społeczności dolnośląskiej ... itd. (str. 118)</i> , a w rzeczywistości priorytety akcentują integrację obywatelską, znów na plan dalszy odsuwając integrację społeczną całych grup, środowisk i społeczności lokalnych pomijając również proces inkluzji grup i środowisk wykluczonych	N		uwaga nieuzasadniona – w Obszarze Integracja znajdują się również odniesienia do mechanizmów i form integracji społecznej
	Makrosfera Współdziałanie	w makrosferze Współdziałanie nie wspomina się o inicjowaniu współpracy i współdziałaniu instytucji oraz Podmiotów z różnych branż, choć wśród Podmiotów odpowiedzialnych za wdrażanie i realizację zadań Strategii wskazuje się <i>jednostki organizacyjne samorządu województwa działające w obszarze ochrony zdrowia, rynku pracy, niepełnosprawności, pomocy i integracji społecznej, profilaktyki uzależnień, współpracy z organizacjami pozarządowymi, funduszy europejskich (w zacytowane kolejności)</i> ; w praktyce przy realizacji zadań z przeciwdziałania przemocy, profilaktyki zaburzeń psychicznych (wynikających	N		uwaga nieuzasadniona – w Obszarze Współdziałanie znajdują się odniesienia do budowania i rozwijania współpracy pomiędzy różnymi szczeblami samorządu terytorialnego, z administracją rządową, współdziałania na poziomie krajowym i międzynarodowym; zapisy w Obszarze na wniosek Stowarzyszenia św. Celestyna uzupełniono również o współdziałanie z organizacjami pozarządowymi

		zarówno z bezrobocia, w związku ze starzeniem się społeczności czy uzależnień) poszczególne Podmioty różnych branż pozostają osamotnione, przy czym należy pamiętać, iż koordynacja zadań z tego zakresu przekazywana jest niejednokrotnie pracownikom pomocy społecznej. Oni też najczęściej obciążani są odpowiedzialnością za zaniechania różnych służb w sytuacjach kryzysu.			
	Priorytety, zadania	w priorytetach i zadaniach wyodrębnionych makrosfer brakuje zapisów dotyczących planowanego wsparcia w procesie przekształcania systemu pomocy społecznej przewidzianego do realizacji od 1 stycznia 2015r. Założenia do zmian do ustawy o pomocy społecznej Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej przygotowało w kwietniu 2013r. i są one powszechnie dostępne (opublikowane na stronach ministerstwa) od września 2013r., zatem choćby w sposób ogólny projektowane zmiany winny znaleźć swe odzwierciedlenie w Strategii	N	istnienie założeń do zmiany ustawy o pomocy społecznej nie oznacza, iż w takim kształcie zostaną one wprowadzone do ustawy; w chwili obecnej brak jest propozycji rozwiązań legislacyjnych w postaci projektu ustawy, stąd trudno orzec, do których z rozwiązań i zapisów winna odnosić się DSIS;	
	Priorytet 11. Działanie 6	w Strategii pojawiają się zapisy co najmniej kontrowersyjne, o zabarwieniu pejoratywnym, jak np. tytuł działania 6 w priorytecie 11 brzmiący: <i>Efektywniejsze</i>	TM	zapis został przeformułowany – słowo „efektywniejsze” zastąpione zostało słowem „efektywne”; wprowadzenie w Priorytecie 11 działania 6 nie miało w żadnym przypadku na celu sugerowania,	Efektywne gospodarowanie środkami finansowymi znajdującymi się w systemie pomocy społecznej

		<p><i>gospodarowanie środkami finansowymi znajdującymi się w systemie pomocy społecznej.</i></p> <p>Rozszerzenie tego zapisu (str. 121) sugeruje, między innymi, że <i>jakość usług społecznych jest nieadekwatna do kosztów.</i></p> <p>Nasuwają się pytania, jakich usług? Przez kogo świadczonych? Na jakiej podstawie wysnuwane są takie stwierdzenia – brak jest przecież w części diagnostycznej zestawienia kosztów funkcjonowania pomocy społecznej? Członkowie Forum wnoszą o przeformułowanie tego zapisu</p>		<p>że aktualny system pomocy społecznej i świadczone w jego ramach usługi są nieefektywne; celem zapisu było wspieranie rozwoju narzędzi analitycznych sprzyjających efektywnemu gospodarowaniu środkami finansowymi, monitorowaniu, ewaluacji i projektowaniu usług w społeczności lokalnej</p>	
Dyrektorzy/ Kierownicy Ośrodków Pomocy Społecznej – powiat kłodzki	s. 2 i 73	zmiana tytułu rozdziału: usunięcie słów „pomoc społeczna	T		
	tab. 20, s. 74	liczba osób objętych oddziaływaniem systemu pomocy społecznej w powiatach –bardzo pracochłonne i cenne opracowanie, ale konieczne jest sprecyzowanie jakie formy pomocy zostały tu ujęte – czy wyłącznie z ustawy o pomocy społecznej?	T		
	s. 75	wymaga uzupełnienia lista zadań gmin i powiatów o stypendia szkolne, dodatki mieszkaniowe, prace społecznie użyteczne, żłobki itd.,	T	usunięto cały fragment związany z finansowaniem systemu pomocy społecznej	
	s. 75	wiersz piąty od góry: 10% budżetów gmin i powiatów na zadania pomocy społecznej -	T	usunięto cały fragment związany z finansowaniem systemu pomocy społecznej	

		wymaga ta informacja doprecyzowania: jakie zadania, jak szeroko rozumiana pomoc społeczna - również w następnym zdaniu analizy,			
	s. 76	wnosimy o usunięcie zapisu „utrzymanie ośrodka pomocy społecznej – 11% (2012 – 2014)” - lub zamieszczenie informacji o kosztach utrzymania urzędów gminnych, miejskich, OPS w miastach na prawach powiatów, PCPR – ów, DOPS, DWUP, UM, UW, i in.,	T		usunięto cały fragment związany z finansowaniem systemu pomocy społecznej
	s. 77	wnosimy o usunięcie zdania „Utrzymanie ośrodka pomocy społecznej stanowiło 13% ogółu kosztów ponoszonych przez gminy na zadania z zakresu pomocy społecznej” lub zamieszczenie informacji o kosztach utrzymania innych instytucji jak wyżej (jaka była metodologia określania procentowego udziału utrzymania OPS, jeśli na str. 76 jest 11% a na str. 77 13% ?)	T		usunięto cały fragment związany z finansowaniem systemu pomocy społecznej
	s. 78	rozdział „Zasoby instytucjonalne systemu pomocy i wsparcia” - podział instytucji ze względu na funkcje organizacyjne, wspierające, integracyjne nie ma odniesienia do stanu faktycznego, bo np. DOPS nie pełni wyłącznie funkcji organizacyjnej, ponieważ realizuje również zadania z zakresu adopcji, zadania z zakresu	T		

		<p>świadczeń rodzinnych, OPS - y realizują zadania mające charakter i organizacyjny i wspierający i integracyjny, domy pomocy społecznej wspierają i integrują, beneficjenci zakładów aktywności zawodowej nie uniezależniają się od systemu pomocy społecznej, bo ZAZ-y są częścią tego systemu</p>			
	s. 79	<p>tab.22 wraz z jej tytułem jest potwierdzeniem na brak precyzji w narzędziu „Ocena zasobów...” - instytucjonalnym zasobem pomocy i wsparcia jest np. DOPS, OPS, PCPR a tu ich nie ma. Czy na pewno ujęte w sprawozdaniu ośrodki wsparcia, dzienne domy pomocy, kluby samopomocy, ośrodki interwencji kryzysowej, mieszkania chronione (czy mieszkanie chronione jest instytucją?!), jednostki specjalistycznego poradnictwa, dzienne placówki wsparcia, kluby integracji społecznej są odrębnymi instytucjami czy też funkcjonują w oparciu o zasoby innych instytucji np. ośrodków pomocy społecznej, powiatowych centrów pomocy rodzinie, itd. ? Co do domów pomocy społecznej i placówek opiekuńczo-wychowawczych – nie ma wątpliwości, dlatego warto sprawdzić stan faktyczny, co pozwoli zrozumieć, dlaczego niektóre jednostki są tak kapitałoozczędne</p>	T		

	s. 81	<p>rozdział „Pomoc społeczna – zasoby kadrowe” - konieczna jest zmiana tytułu adekwatnie do zdefiniowanego jednoznacznie pojęcia „ jednostki organizacyjne pomocy społecznej” - np. tytuł „zasoby kadrowe systemu wsparcia i integracji społecznej”, Wybrany krąg pracowników zatrudnionych w oparciu o kodeks pracy poddano analizie ilościowej i stanowiskowej, mimo wiedzy o zatrudnianiu wielu pracowników na umowy cywilno - prawne w wielu instytucjach i organizacjach. Porównano kwestie nieporównywalne: zatrudnienie w instytucjach wielofunkcyjnych, wielozadaniowych, zajmujących się setkami osób z instytucjami realizującymi jedno zadanie dla kilkunastu beneficjentów, porównano nie podając nawet liczebności poszczególnych instytucji, co sprawiło lapsus następujący: klubów integracji społecznej jest 9 a pracują w nich 3 osoby (jest to zarazem wyraźne wskazanie, że nie są to samodzielne byty instytucjonalne). 47% personelu OPS i 54% personelu PCPR to nie jest wyłącznie kadra administracyjna – tu znajdują się przecież pracownicy merytoryczni realizujący zadania z szeregu innych ustaw i programów -</p>	T		
--	-------	---	---	--	--

		wnosimy o wycofanie tak sformułowanej analizy			
	s. 82	wnosimy o wykreślenie całego fragmentu tekstu zaczynającego się od zdania: „Dokonując diagnozy zasobów kadrowych...” do zdania na str.83: „Nowe zapisy obowiązywać będą od 1 stycznia 2015 r.”. Ten fragment jest tylko cytacją z literatury naukowej i ustawy o pomocy społecznej a rozdział dotyczy przecież analizy stanu faktycznego	T		
	s. 84	wiersz 13 od dołu fragment zdania - „52% pracowników administracyjnych” wnosimy o zmianę na: „ 52% pozostałych pracowników merytorycznych i administracyjnych”	T		
	s. 85	wiersz 4 od góry – słowo „socjalnymi” wnosimy o zamianę na „systemu pomocy i integracji społecznej” i w tym samym zdaniu wnosimy o postawienie kropki po słowie „ warsztatu” oraz skreślenie słowa „ pracownika socjalnego” albo wnosimy o skreślenie całego zdania i zamieszczenie następującego: „ W obliczu szeregu wyzwań stojących przed pracownikami systemu pomocy i integracji społecznej konieczne jest doskonalenie umiejętności i zdobywanie nowych oraz przeciwdziałanie zjawisku	T		

		„wypalenia zawodowego”.			
Uwagi do Projektu DSIS zgłoszone po terminie					
Aktywna Grupa Seniorów biorąca udział w projekcie realizowanym przez Fundację „Jagniątków” ze środków MPiPS pt. ”Karkonoskie Rady Seniorów”	Priorytet 1, Działanie 1	zmiana istniejącego zapisu: Wzmocnienie rodziny w pełniowanych przez nią funkcjach opiekuńczo-wychowawczych poprzez kształtowanie kompetencji rodzicielskich i pozytywnych relacji dziecko – rodzice na następujący: Wsparcie rodziny funkcjach opiekuńczo-wychowawczych, kształtowanie kompetencji rodzicielskich i pozytywnych relacji dziecko - rodzice	N	proponowany zapis jest tożsamy pod względem znaczeniowym z zapisem istniejącym w DSIS	
	Priorytet 1, Działanie 7	Przenieść do Działania 2 Promocja idei „dużej rodziny” działania operacyjnego: kształtowanie postaw społecznych sprzyjających świadomemu rodzicielstwu	N	zaproponowany w DSIS zapis nie odnosi się do dietności mieszkańców województwa dolnośląskiego; działanie to służyć ma dostarczaniu i popularyzacji wiedzy na temat różnych możliwości, jakie stoją przed rodzicami, którzy nie mogą lub nie chcą samodzielnie wychowywać dziecko, celem działania jest zapewnienie bezpieczeństwa dzieciom	
	Priorytet 1, Działanie 4	Wsparcie rodzin zagrożonych... - upowszechnianie metod pracy w oparciu o konstytucyjną zasadę pomocniczości w społeczności lokalnej	N	celem działania operacyjnego jest wzmocnienie i wydobywanie zasobów rodziny czy społeczności lokalnej – nie zawsze rodzina czy społeczność lokalna potrafi samodzielnie z owych zasobów skorzystać i niezbędna jest pomoc innych Podmiotów	
	Priorytet 1, Działanie 5	zmiana zapisu: Wsparcie na rzecz dzieci i ...	N	proponowany zapis stanowiłby zawężenie aktualnego brzmienia działania	

		<p>- rozwój działań profilaktycznych mających na celu poprawę społecznego funkcjonowania dzieci i młodzieży z rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym</p> <p>na następujący:</p> <p>- rozwój działań profilaktycznych usprawniających społeczne funkcjonowanie dzieci i młodzieży z rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym poprzez posiłek w szkole dla każdego dziecka</p>		operacyjnego; istniejący w DSIS zapis nie wyklucza prowadzenia różnych działań na rzecz wspierania rozwoju dzieci i młodzieży	
	Priorytet 1, Działanie 5	uzupełnienie działania operacyjnego: zapobieganie zjawisku społecznej „transmisji niedostatku” wyrównywanie deficytów związanych z kapitałem kulturowym dzieci pochodzących z różnych środowisk społecznych” poprzez dodanie po słowach: z różnych środowisk społecznych: i objęcie dzieci zajęciami w świetlicy z dostępem do internetu	N	proponowany zapis stanowiłby zawężenie aktualnego brzmienia działania operacyjnego; istniejący w DSIS zapis nie wyklucza prowadzenia różnych działań na rzecz wspierania rozwoju dzieci i młodzieży	
	Priorytet 1, Działanie 6	uzupełnienie działania operacyjnego: popularyzacja idei rodzicielstwa zastępczego jako alternatywy wobec opieki instytucjonalnej Poprzez dodanie po słowach :wobec opieki instytucjonalnej... w publikatorach, kto przyjął dziecko ze znanych osób lub rodzin w środowisku lokalnym	N	wprowadzenie tego zapisu stanowiłoby naruszenie prywatności osób, które utworzyły rodzinę zastępczą i zapisów ustawy o ochronie danych osobowych	

	Priorytet 1, Działanie 6	uzupełnienie działania operacyjnego: tworzenie form wsparcia dla usamodzielnianych wychowanków instytucji pieczy zastępczej w celu kształtowania ich umiejętności społecznych oraz lepszej adaptacji i integracji ze społeczeństwem Poprzez dodanie po słowach: i integracji ze społeczeństwem: w tym mieszkań nawet socjalnych lub tanich hoteli	N	proponowany zapis stanowiłby zawężenie aktualnego brzmienia działania operacyjnego; istniejący w DSIS zapis nie wyklucza prowadzenia działań w proponowanych przez Podmiot formach	
	Priorytet 2, Działanie 1	uzupełnienie działania strategicznego: Rozwój usług opiekuńczych dla osób o ograniczonej samodzielności, umożliwiających im jak najdłuższe zachowanie samodzielności i niezależności życiowej ,ze szczególnym uwzględnieniem opieki środowiskowej dla osób starszych Poprzez dodanie po słowach: opieki środowiskowej dla osób starszych : w małych miejscowościach	N	proponowany zapis stanowiłby zawężenie aktualnego brzmienia działania operacyjnego; istniejący w DSIS zapis nie wyklucza prowadzenia działań w małych miejscowościach	
	Priorytet 2, Działanie 2	uzupełnienie działania operacyjnego: poprawa wizerunku osób starszych z problemami chorób otępiennych w świadomości społecznej Poprzez dodanie po słowach w świadomości społecznej „Pomóż, bo każdy będzie seniorem, Jaki będziesz za kilka lat, tego nie wie nikt”	N	proponowany zapis stanowiłby zawężenie aktualnego brzmienia działania operacyjnego; istniejący w DSIS zapis nie wyklucza prowadzenia działań z wykorzystaniem różnych maksym służących kształtowaniu świadomości społecznej	

Priorytet 2, Działanie 6	w odniesieniu do zapisu Przeciwdziałanie zjawisku dziedziczenia ubóstwa poprzez objęcie wsparciem dzieci i młodzieży żyjącej w rodzinie/ środowisku narażonym na wykluczenie społeczne Proponujemy słowo „Ograniczanie” zjawiska dziedziczenia ubóstwa	N	proponowany zapis stanowiłby zawężenie aktualnego brzmienia działania operacyjnego; słowo „przeciwdziałanie” zawiera w sobie zarówno ograniczanie skali występowania zjawiska, jak i zapobieganie jego występowaniu	
Priorytet 3, Działanie 1	uzupełnienie działania operacyjnego: Przeciwdziałania zjawisku nadużywania alkoholu Poprzez dodanie po słowach : nadużywania alkoholu Już wśród młodzieży	N	proponowany zapis stanowiłby zawężenie aktualnego brzmienia działania operacyjnego; istniejący w DSIS zapis nie wyklucza prowadzenia proponowanych przez Podmiot działań	
Priorytet 3, Działanie 2	uzupełnienie działania operacyjnego: Przeciwdziałanie narkomanii i innym uzależnieniom behawioralnym Poprzez dodanie po słowach :i innych uzależnieniom behawioralnym już na lub od poziomu szkół	N	proponowany zapis stanowiłby zawężenie aktualnego brzmienia działania operacyjnego; istniejący w DSIS zapis nie wyklucza prowadzenia proponowanych przez Podmiot działań	
Priorytet 4, Działanie 4	Tworzenie i upowszechnianie narzędzi służących przeciwdziałaniu przemocy w środowisku pracowniczym, ze szczególnym uwzględnieniem mobbingu – brak propozycji modyfikacji zapisu	N	brak propozycji modyfikacji zapisu	
Priorytet 5, Działanie 1	zmiana zapisu: Promocja i upowszechnianie zasad zdrowego trybu życia w całościowym cyklu życia człowieka na następujący:	N	proponowany zapis stanowiłby zawężenie aktualnego brzmienia działania operacyjnego; istniejący w DSIS zapis nie wyklucza popularyzacji zasad zdrowego trybu życia na poziomie społeczności	

		Promocja i wprowadzenie w życie rozwiązań zdrowego trybu życia na poziomie lokalnym		lokalnych; ponadto, zgodnie z podstawową zasadą samorządności każdy szczebel samorządu jest niezależny od pozostałych, stąd też Samorząd Województwa nie ma możliwości wprowadzenia rozwiązań na poziomie lokalnym	
	Priorytet 5, Działanie 3	zmiana zapisu: wsparcie i upowszechnianie idei funkcjonowania rad seniorów w społecznościach lokalnych Proponuje się brzmienie: wsparcie, inicjowanie powoływania rad seniorów i klubów seniora w społecznościach lokalnych	N	termin „wsparcie” rozumiany jest szeroko, również jako inicjowanie działań związanych z powoływaniem i umacnianiem funkcjonowania rad seniorów w społecznościach lokalnych; w odniesieniu do klubów seniora – zapis ten mieści się w DSIS – Priorytet 5 Działanie 2, działanie operacyjne: upowszechnianie i promocja rozwiązań i projektów służących aktywizacji seniorów	
	Priorytet 5, Działanie 3	uzupełnienie działania operacyjnego: wsparcie i popularyzacja idei tworzenia Uniwersytetów Trzeciego Wieku jako modelowych placówek i aktywizacji w wieku senioralnym Proponuje się dodać po słowach i aktywizacji w wieku senioralnym: tworzenie Ośrodków Zamiejscowych Uniwersytetów Trzeciego Wieku	N	proponowany zapis zawiera się w treści istniejącego w DSIS działania operacyjnego	
	Priorytet 5, Działanie 3	uzupełnienie działania operacyjnego: budowanie pozytywnego wizerunku osób starszych w świadomości społecznej Proponuje się dodać po słowach w świadomości społecznej Poprzez media ,inne publikatory i	N	proponowany zapis zawiera się w treści istniejącego w DSIS działania operacyjnego	

		szkoły			
	Priorytet 10	zmiana zapisu: Monitorowanie i diagnoza procesów i zjawisk społecznych mających wpływ na jakość życia mieszkańców regionu Proponuje się zapis: Monitorowanie, zmiana diagnozy oraz ewaluacja procesów społecznych mających wpływ na jakość życia mieszkańców regionu	N	proponowany przez Podmiot zapis zawiera się w już istniejącym zapisie DSIS: Monitorowanie i diagnoza procesów i zjawisk społecznych mających wpływ na jakość życia mieszkańców regionu; obserwacja zmian zachodzących w obszarze procesów i zjawisk istotnych dla jakości życia mieszkańców regionu oraz ich ewaluacja to nieodłączne elementy każdej diagnozy	